

Οικοδομώντας την εξουσία μέσα στη κρίση της κοινωνικής αναπαραγωγής (μετάφραση από:roarmag.org)

των Manuela Zechner, Bue Rübner Hansen (μετάφραση: Barikat)

Στη περίοδο της τρέχουσας κρίσης, η κοινωνική αναπαραγωγή μπορεί να γίνει ένα κρίσιμο πεδίο για την δημιουργία μιας συλλογικής μορφής κοινωνικής δύναμης.

Ο ΣΥΡΙΖΑ πήρε την εξουσία μέσω των εκλογών, όχι τόσο βασιζόμενος σε ένα κίνημα που θα μπορούσε να τον ενδυναμώσει ή να τον καθαιρέσει. Τώρα βρίσκεται πίσω στην μάχη της εξουσίας για πολλούς Έλληνες. Αλλά πέρα από τη ανάληψη και την μάχη της εξουσίας, υπάρχει το ζήτημα της οικοδόμησης εξουσίας.

Πώς μπορούμε να οικοδομήσουμε μόνιμες σχέσεις και υποδομές για τον αγώνα και την αλλαγή; Πώς μπορούμε να σκεφτόμαστε την οικοδόμηση της εξουσίας στα κοινωνικά δίκτυα, στην καθημερινότητα, σε οργανισμούς, σε ιδρύματα εν μέσω της συνεχιζόμενης ευρωπαϊκής κρίσης χρέους; Αρχίζει με το ζήτημα της κοινωνικής αναπαραγωγής, πώς να συγκεντρωθούν δηλαδή οι δυνάμεις και να δημιουργηθεί εποικοδομητικά η αντίσταση με βιώσιμο τρόπο.

Το πλαίσιο της κρίσης και της γενικευμένης ευπάθειας ανοίγει σε μια μυριάδα αγώνων και κοινωνικών δικαιωμάτων, στους πόρους και στην επιβίωση, τα οποία θέτουν το ζήτημα της ζωής στο κέντρο τους. Η καθημερινή ζωή, η επιβίωση, η συλλογική ζωή: το πρόβλημα των ανθρώπινων αναγκών επηρεάζεται περισσότερο από την κρίση όπως και τα χρώματα σε κάθε μορφή δέσμευσης, όχι μόνο τους εργαζόμενους που μπορούν ακόμα να κατέβουν σε απεργία.

Όλα αυτά αγγίζουν την καρδιά όχι μόνο της κρίσης, αλλά και τις μακροπρόθεσμες τάσεις προς την επισφάλεια, τις περικοπές στις προνοιακές παροχές, τη διαρθρωτική ανεργία και τον υπερπληθυσμό. Η πολιτική της αναπαραγωγής αντιμετωπίζει αυτό το ζήτημα και να δίνει χώρο για τη δημιουργία μιας συλλογικής δύναμης.

Για να οικοδομήσουμε την κοινωνική ή συλλογική δύναμη με βιώσιμο και συγκεκριμένο τρόπο, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κάποιες οδούς για τη προσέγγιση σκέψεων και στρατηγικών μέσα σε αυτό το πεδίο. Και πρέπει να αναρωτηθούμε: πώς οι αγώνες γύρω από την αναπαραγωγή συνδέονται με τη πολιτική της εκπροσώπησης, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τα σύγχρονα εκλογικά ανοίγματα μέσα από την κρίση;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΚΡΙΣΗ

Η οπτική γωνία της κοινωνικής αναπαραγωγής είναι κεντρικής σημασίας για το ζήτημα της οικοδόμησης μιας νέας δυναμικής, σήμερα. Ο όρος κοινωνική αναπαραγωγή είναι ένας ευρύς όρος για το πεδίο όπου οι ζωές συνεχίζουν να υπάρχουν στο ίδιο επίπεδο και έτσι αναπαράγονται. Έχει να κάνει με τους τρόπους που πρέπει να εφεύρουμε για να ικανοποιήσουμε τις ανάγκες μας όπου συχνά κρύβεται η υλική βάση για την επιδίωξη των επιθυμιών μας.

Σήμερα, το πρόβλημα της αναπαραγωγής έχει επείγον χαρακτήρα και αγγίζει τις ζωές

εκατομμυρίων ανθρώπων. Η κατάρρευση των μηχανισμών ενσωμάτωσης της κοινωνικής πρόνοιας και της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης έχει ανοίξει το δρόμο για νέες προσεγγίσεις σχετικά με τον τρόπο που θα συντηρήσουμε τη ζωή μας, ατομικά και συλλογικά. Πρόκειται για την κρίση ορισμένων θεσμών και των δομών του κράτους, της αγοράς, της οικογένειας, της μισθωτής εργασίας, καθώς και των μοναδικών τρόπων δημιουργίας κοινότητας και των σχέσεων αλληλεξάρτησης.

Αυτό είναι το άνοιγμα ενός νέου κύκλου αγώνων γύρω από την κοινωνική αναπαραγωγή. Αυτοί οι αγώνες λαμβάνουν χώρα σε διαφορετικά επίπεδα: στο επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων, της περίθαλψης, στο επίπεδο των χώρων και της στέγης, στο επίπεδο της παραγωγής και της διανομής των πόρων και στο επίπεδο θεσμών.

Σε αυτήν την συγκυρία, είναι σαφές ότι η κατάληψη της εξουσίας είναι το ίδιο πράγμα με τη διαχείριση της κρίσης, εκτός κι αν αυτό γίνεται με βάση μια γνήσια μορφή κοινωνικής εξουσίας. Καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι έχουν ενσωματωθεί πλήρως στους μηχανισμούς του κεφαλαίου και του κράτους, η κοινωνική αναπαραγωγή μπορεί να γίνει ένα πεδίο για την αναδιοργάνωση των κοινωνικών σχέσεων και για την οικοδόμηση της κοινωνικής εξουσίας.

ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΝΤΑΣ ΤΙ;

Εκείνοι που προσπαθούν να επωφεληθούν από την κρίση γνωρίζουν ότι αυτή η κατάσταση ενέχει κινδύνους και ευκαιρίες. Οι ευκαιρίες είναι γνωστές: η κρίση νομιμοποιεί την καταστροφή των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και υποστήριξης, δημιουργώντας ανεργία και μείωση μισθών, ιδιωτικοποίηση των δημόσιων περιουσιακών στοιχείων και οδηγούν στην αύξηση των κερδών στο μεγάλο παιχνίδι του ανταγωνισμού. Η κρίση είναι επωφελής για τους νέους γύρους της πρωταρχικής συσσώρευσης (εμπορευματοποίησης όσων ακόμη δεν έχουν εμπορευματοποιηθεί), για την αναμόρφωση και την εξημέρωση των παραγωγικών δυνάμεων, ενώ πραγματοποιούνται περαιτέρω "μεταβάσεις" στις λογική της ανισότητας, του χρέους, τη χρηματοδότησης.

Αλλά εκείνοι που διαχειρίζονται τη κρίση σε τοπικό επίπεδο και σε παγκόσμιο επίπεδο πρέπει να παίξουν το χαρτί αναπαραγωγής έξυπνα για να διατηρήσουν την ίδια στιγμή τα κέρδη από αυτή τη κατάσταση. Μια θέση είναι να επιβάλλουν ή να διατηρήσουν ένα ορισμένο επίπεδο ανεπάρκειας και χάους ώστε να νομιμοποιηθεί η σκληρή αλλαγή, διατηρώντας την προσφορά εργασίας και έτσι να αποφευχθεί η εξέγερση.

Αυτό με τη σειρά του απαιτεί συγκεκριμένες στρατηγικές για να κρατήσουν τους ανθρώπους ζωντανούς και πειθήνιους: είτε βάζοντάς τους στη διαδικασία της επιβίωσης μέσω της φιλανθρωπίας (κυρίως μέσω των τραπεζών που παρέχουν τρόφιμα ή την υποστήριξη των ΜΚΟ, για παράδειγμα) ή οδηγώντας τους να αυτο-οργανώσουν την επιβίωσή τους μέσα από ένα νεο-κοινοτιστικό πλαίσιο πολιτικής όπως το Big Society στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και μέσω επισφαλών μορφών απασχόλησης και επιχειρηματικότητας.

Αυτή η εξημέρωση του κοινωνίας συνοδεύεται από την ενίσχυση των συντηρητικών οικογενειακών πολιτικών (όπως του πυρηνικού πατερναλισμού, των πατριαρχικών νόμων και οικιακής εργασίας), καθώς και την αστυνόμευση και τη καταστολή (με τη μορφή νόμων, τη ποινικοποίηση της διαμαρτυρίας και της αυτο-οργάνωσης). Η "τέχνη" της διαχείρισης της κρίσης πάνω από όλα επιχειρεί να συνδυάσει τους μηχανισμούς εξατομίκευσης,

απομόνωσης και δημιουργίας ανταγωνισμού, με ελεγχόμενες μορφές συνεργασίας και δημιουργίας κοινοτήτων.

Οι στρατηγικές αυτές, όμως, είναι πάντα μισές και αδύναμες. Όταν οργανώνουμε και δημιουργούμε υποδομές από τα κάτω, οι σχέσεις, οι γνώσεις και οι ικανότητες μας για τη διαχείριση είναι πολύ ισχυρότερες, διότι είναι κοινές.

ΚΟΙΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ

Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα συλλογικά σχέδια για την αναδιοργάνωση σχετικά με το πώς θα καλύψουμε τις ανάγκες μας μπορούν να προσφέρει εναλλακτικές λύσεις πιο ισχυρές από τη φιλανθρωπία, το κοινοτισμό και την εξατομικευμένη επιβίωση. Ξεκινώντας από μια κοινή ανάγκη, οι όροι αυτοί περιλαμβάνουν την εμφάνιση φωνών που συζητούν εναλλακτικές λύσεις στους δρόμους, στις πλατείες, στα σπίτια και στους χώρους εργασίας. Μιλάμε για το χτίσιμο των κοινών σχέσεων, της επικοινωνίας και της εμπιστοσύνης. Και με αυτό το τρόπο θα δημιουργηθούν οι χώροι για συνάντηση και, τέλος, για οργάνωση. Οι κινητοποιήσεις που πραγματοποιούνται καθημερινά ανακαλύπτουν τρόπους για τη διατήρηση της ζωής και μπορούν να δομήσουν την εξουσία με βιώσιμο τρόπο-και όχι μόνο-να προσβλέπουν στην ανακούφιση της δυστυχίας.

Πρώτον, με την οικοδόμηση αυτόνομων κυκλωμάτων της αυτο-αναπαραγωγής, αφού οι αγώνες έχουν διασφαλίσει τη συλλογική δύναμη που χρειάζεται για να διατηρηθεί μια μάχη για την αλλαγή. Να είμαστε σε θέση να επιλέξουμε προσωρινά κάποιες από τις κυρίαρχες μορφές πρόσβασης σε πόρους, είτε μέσω απεργιών, οδοφραγμάτων ή του μποϊκοτάζ, δημιουργώντας μια τεράστια αύξηση στις συλλογικές διαπραγματεύσεις και στον αποκλεισμό δυνάμεων. Αυτοί είναι οι ισχυροί ανταγωνιστικοί ή αγωνιστικοί παράγοντες που αντιμετωπίζουν το κράτος και την αγορά, επιτρέποντας στους ανθρώπους να αποσύρουν εν μέρει την ηγεμονική τους στάση από τα κυκλώματα της αυτο-αναπαραγωγής, παρέχοντας τη βάση για μια πραγματική αντιπολιτευτική δύναμη.

Μόνο με τις στρατηγικές της φροντίδας και της αυτο-αναπαραγωγής -από αμοιβαία νομική συνδρομή έως συλλογικές κουζίνες και απεργιακά ταμεία- τα κοινωνικά κινήματα μπορούν να συμμετάσχουν σε διαρκή αποκλεισμό, διαδηλώσεις και απεργίες. Τα 15 χρόνια της εξαιρετικά δημοφιλούς μαχητικής δραστηριότητας του Κόμματος των Μαύρων Πανθήρων συνδυαζόταν με τις στρατηγικές αυτοάμυνας και τα προγράμματα επιβίωσης, τα οποία τους επέτρεψαν να εργαστούν και να αντισταθούν στο πλαίσιο της βίας και της κοινωνικής αποσύνθεσης που υφίστανται οι μαύρες κοινότητες.

Όταν οι κοινωνικοί αγώνες εισβάλλουν στο πεδίο υπεράσπισης των δικαιωμάτων κοινωνικής πρόνοιας, συχνά ανατρέπουν τον κρατικιστικό ορίζοντα και στο τέλος να παράγουν συγκεκριμένα πολιτικά σχέδια που παρέχουν φροντίδα και ακόμη και εκεί που το κράτος δεν παρεμβαίνει. Οι ισπανοί χρεωμένοι ιδιοκτήτες ακινήτων, το κίνημα ΡΑΗ, για παράδειγμα, το οποίο έχε πραγματοποιήσει μεγάλη καμπάνια υπέρ του δικαιώματος στη στέγη, κατέλαβε πολλά άδεια κτίρια που ανήκουν σε τράπεζες και τα διεκδίκησε για παροχή στέγης.

Στην Ελλάδα, η δημιουργία αλληλέγγυων ιατρείων ανταποκρίθηκε στην ανάγκη των -εγγυημένων από το κράτος- παροχών υγείας, αλλά κατάφερε να γίνει και ένα ισχυρό πείραμα στην παροχή της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, με έναν τρόπο που συχνά ξεπερνά τις κλασικές ιεραρχίες και τους διαχωρισμούς ανάμεσα στους γιατρούς,

τους νοσηλευτές και τους ασθενείς, και ανέπτυξε νέες έννοιες σχετικά με τη περίθαλψη.

Τέτοιοι αγώνες γύρω από τη διατήρηση της κοινής ζωής αποτελούν πλαίσια όπου χτίζονται τα εναλλακτικά οράματα για τα θεσμικά όργανα και τις δομές της αμοιβαίας υποστήριξης. Σε μια εποχή που διψάει για εναλλακτικές λύσεις, οι αγώνες αυτοί παράγουν επίσης νέα φαντασιακά, απαιτήσεις και γνώσεις γύρω από την κοινωνική διαχείριση, την προμήθεια και την οργάνωση της συλλογικής φροντίδας και των παροχών. Παρά τους σαφείς περιορισμούς -η έλλειψη πόρων και μια σαφής νομική βάση δυσκολεύουν τη κατάσταση και δε μπορεί να προβλεφθεί ο αριθμός όσων έχουν πραγματικά ανάγκη πόσο μάλλον για την κοινωνία στο σύνολό της- λειτουργούν ως εργαστήρια τα οποία μπορεί να γίνουν η βάση για τις νέες απαιτήσεις έναντι στους θεσμούς.

Οι περικοπές της κοινωνικής πρόνοιας και της απασχόλησης ανοίγουν δρόμο για την ανάπτυξη των αλληλέγγυων οικονομιών οι οποίες αναπτύσσουν μια συλλογική προσαρμοστικότητα δημιουργώντας νέους τρόπους διανομής και καταμερισμού των πόρων. Αυτό σημαίνει όχι μόνο τη δημιουργία τοπικών παραδειγμάτων κοινωνικής αναπαραγωγής, αλλά και "υπερτοπικών" δικτύων εμπορίου και ανταλλαγών. Αυτό είναι σημαντικό όχι μόνο από γεωπολιτική σκοπιά, αλλά και από οικολογική άποψη. Συνεπάγεται την εμφάνιση νέων οραμάτων και πρακτικών της οικονομίας πέρα από την παγκόσμια καπιταλιστική πρωτεύουσα.

Πιο πρόσφατα, η συζήτηση σχετικά με την θέση της Ελλάδας στο ευρώ απεικονίζει τη σημασία αυτών των μορφών συλλογικής διανομής. Ήταν σαφές ότι τόσο το Grexit όσο και η παραμονή στην Ευρωζώνη - επιβάλλοντας λιτότητα, που σημαίνει θάνατο και δυστυχία- οδηγούν στην ενίσχυση της εκκλησίας και των φιλανθρωπικών ΜΚΟ και των ιδρυμάτων που έχουν τα προγράμματα διανομής τροφίμων με φασιστική βάση.

Η πιθανότητα του Grexit εξαρτιόνταν σε πολύ μεγάλο βαθμό από την ισχύ και την ανθεκτικότητα της τοπικής αυτο-αναπαραγωγής, καθώς και μεγαλύτερων και μικρότερων διατοπικών εμπορικών δικτύων και γεωπολιτικών συμφωνιών, από το εμπόριο του ελαιολάδου έως την εισαγωγή των φθηνών καυσίμων.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Στο πλαίσιο της συλλογικής διαχείρισης και της αμοιβαίας υποστήριξης, η πολιτική της φροντίδας και της αλληλεγγύης είναι βασικά στοιχεία. Σχέσεις αλληλεξάρτησης έρχονται προς διαπραγμάτευση σε μια συλλογική ρύθμιση και, επομένως, μπορούν να πολιτικοποιηθούν πέρα πατριαρχικά και πατερναλιστικά πρότυπα. Αγώνες για κοινωνική αναπαραγωγή προβάλλουν την εναλλακτική της επιβίωσης και της φροντίδας χώρων με την παραδοσιακή και βιολογική οικογένεια και μπορούν να δημιουργήσουν βαθιές και μακροχρόνιες σχέσεις εμπιστοσύνης και υποστήριξης.

Οι τρόποι με τους οποίους οι άνθρωποι της ΡΑΗ είναι ευπρόσδεκτοι και προσφέρουν αμοιβαία βοήθεια και συμβουλές, για παράδειγμα, παρέχουν ισχυρή συναισθηματική υποστήριξη και φιλία. Οι τρόποι με τους οποίους οι κοινότητες των *riquertero* στην Αργεντινή συνοδεύουν τον αγώνα τους ενάντια στο κράτος με συλλογικές υποδομές, όπως κοινοτικοί κήποι, κέντρα υγείας και κοινωνικούς χώρους επιτρέπουν για τη δημιουργία ισχυρών δικτύων υποστήριξης. Τα δίκτυα αυτά, με τη σειρά τους μέσα από επίσημες και ανεπίσημες σχέσεις, προβλέπουν την κατασκευή των συστημάτων περίθαλψης και των

δεσμών των οποίων η συλλογική μνήμη είναι, επίσης, ένας αγώνας για την ισότητα.

Οι αγώνες γύρω από την κοινωνική αναπαραγωγή επέτρεψαν την επαναδιαπραγμάτευση γύρω από το τι θεωρείται εργασία, ή ό, τι αποτιμάται ως τέτοια. Όταν ο μισθός αποκτά δευτερεύουσα σημασία εν όψει των αυτο-οργανωμένων υποδομών, η αναπαραγωγική και οικιακή εργασία μπορούν να αποκτήσουν ένα πιο συγκεκριμένο πλαίσιο: ότι πρόκειται για ζωτικής σημασίας παράγοντες που οδηγούν στη διατήρηση της ζωής και της εργασίας που διατρέχουν όλους τους τομείς. Η κοινωνική οργάνωση της εργασίας μπορεί να ανατραπεί μέσω μιας αύξησης των συνεταιρισμών, εξουδετερώνοντας τις πιέσεις εξατομίκευσης της επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία άλλων συμφωνιών και διαφορετικής κουλτούρας γύρω από τη μισθωτή εργασία.

Όλες αυτές είναι μορφές οικοδόμησης εξουσίας που υπερβαίνουν τις περιορισμένες προοπτικές του κλασικού συνδικαλιστικού κινήματος που δρουν ως μεσολαβητές της κοινωνικής αναπαραγωγής για τους μισθούς και την ευημερία. Μετά από την πρώιμη προσπάθεια κατά τη διάρκεια του εικοστού αιώνα έγινε πραγματικότητα ένα ευρύ κοινωνικό κίνημα με αθλητικούς συλλόγους, συσσίτια, χορωδίες, παροχή στέγης, εκπαίδευση ενηλίκων, και ούτω καθεξής. Αυτό το κίνημα ένωσε ικανοποίηση απλά γιατί όργάνωσε μισθωτούς εργάτες και άφησε το κράτος να μεριμνήσει για τα υπόλοιπα.

Η πολιτική της αναπαραγωγής, από την άλλη πλευρά, προχωρά μέσα από μια ευρύτερη μορφή της κοινωνικής σύνθεσης, η οποία στοχεύει στην οικοδόμηση σχέσεων σε πολλούς διαφορετικούς τομείς της ζωής. Φέρνοντας σε επαφή άτομα και χωρίς να χαλάσει τις στενά χωρισμένες μονάδες της οικογένειας και της κοινότητας, χτίζει εκείνες τις βασικές σχέσεις της κοινωνικότητας, της εμπιστοσύνης και της κοινής πάλης που απαρτίζουν τις κοινωνικές δυνάμεις.

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ

Η οικοδόμηση ισχύος είναι μια διαδικασία που αρθρώνει διαφορετικές κοινωνικές δυνάμεις προς τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν σε μια δεδομένη κυρίαρχη τάξη. Αυτό σημαίνει θέσπιση αποφάσεων και δημιουργία επιπτώσεων σε οποιοδήποτε σχετικό επίπεδο (από το μπλοκάρισμα ενός δρόμου ή τη έξωση για το μπλοκάρισμα ενός νόμου ή μιας εμπορικής συμφωνίας).

Εξουσία είναι η στιγμή, όπου μία άρθρωση δυνάμεων γίνεται παραστατική, δηλαδή, ικανή να δημιουργήσει επιπτώσεις σε ένα δεδομένο πλαίσιο. Ως εκ τούτου, περνά μέσα από τους αγώνες και την ανάπτυξη μιας σειράς "ήσσονος σημασίας" δυνάμεων: την εξουσία να αποφασίζει, να αρθρώσει, να διαπραγματεύεται, για να δημιουργήσει επιπτώσεις, και ούτω καθεξής.

Η κοινωνική αναπαραγωγή είναι ένας ισχυρός παράγοντας στο ζήτημα της οικοδόμησης εξουσίας. Οι αγώνες με την έννοια αυτή μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές και να υπάρχουν σε διάφορους τομείς, μπορούν να δημιουργήσουν μικρά δίκτυα φροντίδας ή κοινότητες σχετικά με τη στέγαση ή την υγειονομική περίθαλψη, με τους πόρους, τους χώρους, τις υποδομές και θεσμούς.

Ακόμη, η κοινωνική αναπαραγωγή δεν είναι μια ετικέτα, αλλά περισσότερο ένας πρακτικός ορίζοντας και υπό την έννοια αυτή, ασχολείται με τη διατήρηση των σχέσεων, τους χώρους, τις μορφές οργάνωσης και τους θεσμούς. Εστιάζει στις περιπτώσεις που διαρκούν

στο χρόνο και εξασφαλίζουν τη συνέχεια, που χτίζουν δύναμη, σκοπεύουν να προτείνουν καμπάνιες, δράσεις ή σχέδια που δεν είναι σημαντικές για την καταπολέμηση της εξουσίας και την οικοδόμηση κινημάτων.

Παρακάτω, παραθέτουμε ένα διάγραμμα κοινωνικής αναπαραγωγής, όπως κατανέμεται σύμφωνα με τα ρεαλιστικά πεδία, προκειμένου να αξιολογηθούν οι τακτικές και αλληλεπίδραση των διαφόρων μορφών πάλης σε κάθε τομέα. Το διάγραμμα αυτό δεν πρέπει να εκληφθεί ως ένας κοινωνιολογικός χάρτης, αλλά περισσότερο ως ένα εργαλείο που μπορεί να είναι χρήσιμο στον προσανατολισμό της σκέψης μας γύρω από την οικοδόμηση της εξουσίας.

Προτείνουμε να απεικονιστεί το βασικό πεδίο των αγώνων κοινωνικής αναπαραγωγής που αποτελείται από τέσσερα αλληλοκαλυπτόμενα πεδία:

1. Οι μη οργανωμένες άτυπες σχέσεις: η εκτεταμένη οικογένεια, οι φιλίες, οι άτυπες κοινότητες, τα χαλαρά δίκτυα
2. Οι κοινωνίες των κατοίκων, όπου η οργανωτική αρχή είναι ο χώρος: οι γειτονιές, τα σπίτια, τα κοινωνικά κέντρα, οι χώροι συνελεύσεων, τα σημεία διανομής
3. Η οργανωμένη κοινωνία, με πρωτόκολλα και επίσημο καταμερισμό εργασίας: τα συνδικάτα, τα σωματεία, τα ιδρύματα, οι σύλλογοι, οι συνεταιρισμοί, τα οργανωμένα δίκτυα
4. Η αντιπροσωπευτική κοινωνία, έργο της οποίας είναι η οργάνωση των αρχών, η διακυβέρνηση και η διαμεσολάβηση: θεσμικά όργανα, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και τα νομικά συστήματα, τα κόμματα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Αν επρόκειτο να απεικονιστούν οι σχέσεις μεταξύ αυτών των τομέων σε ένα διάγραμμα, θα βλέπαμε κάτι τέτοιο:

Ο οριζόντιος άξονας που διατρέχει κατά μήκος το διάγραμμα είναι οι τυπικές (αριστερά) έναντι άτυπων (δεξιά) σχέσεων, ενώ ο κάθετος άξονας είναι οι ενσωματωμένες (κάτω) έναντι των αντιπροσωπευτικών (κορυφή). Λίγες πρωτοβουλίες αφορούν αποκλειστικά τον έναν τομέα ή τον άλλο. Μάλλον, πρόκειται για τέσσερις τάσεις στις οποίες συμμετέχουν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες με διαφορετική διαβάθμιση.

Σύμφωνα με τη γενική πολιτική και κοινωνική συγκυρία, οι πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να περιστρέφονται περισσότερο προς το ένα ή το άλλο στρατηγικό πεδίο, ή όντως να πραγματοποιείται ρήξη προς όλες τις κατευθύνσεις. Ομοίως, μπορεί να υπάρχουν λίγες ή πολλές εγκάρσιες συνδέσεις μέσω της πάλης σε αυτούς τους τομείς, σε διαφορετικές χρονικές στιγμές.

Ας δούμε πρώτα κάθε τομέα ξεχωριστά και στη συνέχεια αναλύουμε κάποιες γενικότερες αρχές του προσανατολισμού.

1. Η ΑΤΥΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Αυτό είναι το πεδίο των ατόμων και των ομάδων που διατηρούν ασταθής, προσωρινές και ad hoc σχέσεις. Η δύναμη που βρίσκεται σε αυτόν τον τομέα είναι ότι η συνάντηση και η

σχέση της συναισθηματικής μετάδοσης και σχηματισμού δικτύων. Οι συναντήσεις, τα social media και οι εκφράσεις που προκύπτουν από τη χρήση τους επιτρέπουν τη δημιουργία μιας ενσυναίσθησης, μιας μεταδοτικής δύναμης ξεκινώντας από άτομα που δεν συνδέονται οργανωτικά και βρίσκονται έξω από τη σφαίρα των καθιερωμένων μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Οι κινητοποιήσεις μετά το 2011 βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σε αυτές τις συνθετικές δυνάμεις, που απορρέουν από τις σχετικά αυθόρμητες κοινωνίες των social media προσκαλώντας σε κινητοποιήσεις που δεν προέρχονται από τους υπάρχοντες οργανισμούς και δεν έχει αξιώσεις αντιπροσώπευσης. Η απόρριψη της εκπροσώπησης και τα επικείμενα αιτήματα των συγκεντρωμένων στους δρόμους και στις πλατείες προς τις ελίτ που ζητούσαν να παραιτηθεί, οδήγησαν τελικά στην οικοδόμηση της δύναμης που κατέχουν.

2. Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ:

Εκεί όπου βρίσκεται η πολιτική της περίθαλψης, του φεμινισμού όπως και της οικογένειας και της κοινότητας. Η οικοδόμηση της πολιτικής ξεκινά από τη "βάση" ή τις "ριζοσπαστικές" πρακτικές, με την έννοια ότι έχουν τις ρίζες τους σε τοπικό επίπεδο και είναι ισχυρότερες όπου υπάρχει εργασία στο περιβάλλον, στις γειτονιές και στους χώρους εργασίας.

Αυτός ο τομέας απαιτεί τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και χρόνο για κοινωνικοποίηση και συζήτηση, καθώς επίσης και την ικανότητα να ξεπεραστεί η στεγανοποίηση των πληθυσμών σε εθνοτικές ομάδες ή κοινωνικές δραστηριότητες στην πολιτική, όσο και στη διασκέδαση ή τη ψυχαγωγία. Αυτό το πεδίο περιλαμβάνει αγώνες για τη γη, τη στέγη, την οργάνωση της γειτονιάς, των καταλήψεων και την παραγωγή τροφίμων, καθώς και τις συνελεύσεις γειτονιάς που αναπτύσσουν μορφές ζήτησης της τοπικής αυτοδιάθεσης.

Συνεχίζοντας την ιστορία των κινητοποιήσεων του 2011, μπορούμε να πούμε ότι αναπτυχθήκαν σχέσεις εξουσίας προς μια ισχυρή συνθετική δύναμη μέσω της χρήσης του χώρου. Οι συνελεύσεις, τα κάμπινγκ και οι καταλήψεις δημιούργησαν χώρο και χρόνο για κοινωνικές σχέσεις ώστε να εμβαθύνουν και να λάβουν μία καθημερινή διάσταση, από όπου αναδύθηκαν ειδικές ομάδες εργασίας και συζήτησης. Αυτές οι ομάδες, ξεκινώντας από μορφές της οργανωτικής δύναμης, μπορούμε να πούμε, επιτρέπουν τις εγκάρσιες σχέσεις μεταξύ των διαφόρων παραγόντων που αναλάβουν τη συνέχεια στο έδαφος.

Ο χώρος είναι ένας κρίσιμος παράγοντας εδώ, για τη διευκόλυνση των συναντήσεων και για τη κοινωνικοποίηση, καθώς και την παραγωγή, την αποθήκευση και την κατανομή των πόρων. Γίνεται επίσης ένα κοινό αγαθό προς φροντίδα και υπεράσπιση. Η συναισθηματική δύναμη των φαντασιακών και τα συνθήματα που παράγονται σε αυτούς τους χώρους, στη συνέχεια κυλούν πίσω στους μη οργανωμένους κοινωνικούς χώρους, και ανοίγουν δρόμους με τους οποίους τα άτομα, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να σηματοδοτήσουν τις επιθυμίες και την αγανάκτησή τους για την κοινωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, με την ενίσχυση της μη οργανωμένης μετάδοσής της επηρεάζοντας και διαμορφώνοντας τις ιδέες που ενσωματώνονται από την εμπειρία, και τη μετατροπή τους από απλά συναισθήματα με δηλώσεις που αναφέρονται ρητά στο υλικό, σε συλλογική υπό κατασκευή δύναμη στις πλατείες.

Ωστόσο, η συλλογική δύναμη που κατασκευάστηκε στις πλατείες πάντα απειλούνταν με διάλυση από μια κακοφωνία, ή να σκορπιστεί κάτω από πίεση της αστυνομίας και

την εξάντληση των συμμετεχόντων.

3. Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η οργανωμένη κοινωνία έχει την ικανότητα να κινητοποιήσει και να οργανώσει και να διοχετεύσει τη δημιουργία συστημάτων παραγωγής, διανομής και διαχείρισης υλικού, καθώς και τα άυλα αγαθά και σύμβολα. Περιλαμβάνει το θεσμικό στρώμα στην μία πλευρά, και το χωρικό στρώμα από την άλλη, καθώς προσχωρεί σε ιστοσελίδες.

Η οργάνωση πραγματοποιείται μέσω της δημιουργίας οργανωμένων δικτύων (όπως το ΡΑΗ, το δίκτυο τροφίμων Genuino Clandestino ή τη διαδικτυακή πλατφόρμα Refugees Welcome), είτε με την κατασκευή των επίσημων οργανισμών (όπως συνεταιρισμοί ή ενώσεις). Σε πολλές περιπτώσεις, η δημιουργία των επίσημων οργανισμών είναι μια αναγκαιότητα για να κερδηθούν έτσι ορισμένες μορφές νομικής και συμβολικής αναγνώρισης και να είναι οι επίσημοι συνομιλητές των θεσμικών οργάνων, προκειμένου να αυξηθεί η συνοχή και η συνέχεια της κοινωνικής δύναμης που χτίζεται.

Ενώ το πέρασμα στην οργάνωση μπορεί να είναι αναγκαίο προκειμένου να δοθεί σταθερότητα και διάρκεια σε ένα κίνημα, συχνά χάνει τον αυθορμητισμό και τον πλούτο του. Οι οργανισμοί που ξεκινούν σε ένα πλαίσιο με περιορισμένο χώρο, οι διαπροσωπικές επαφές έχουν γίνει σπάνιες μετατρέπονται σε κάτι περισσότερο από προσηλυτιστικές συγκεντρώσεις ή επιχειρήσεις όπου εκπροσωπείται η ιδιοτέλεια των μελών τους.

Εντός του οργανωμένου κοινωνικού, συγκεκριμένα πρωτόκολλα και απαιτήσεις έρχονται να αναπτυχθούν και μπορούν να επηρεάσουν το κράτος για αλλαγή. Με την παροχή πρακτικών παραδειγμάτων εναλλακτικής οργάνωσης και έναρξης θεσμικότητας, ο τομέας αυτός διαδραματίζει ισχυρό ρόλο στην παροχή της συνέπειας, νομιμότητας και διαπραγματευτικής δύναμης ή κινείται μεσολαβητικά στα κοινωνικά κινήματα στον τομέα της κοινωνικής αναπαραγωγής.

Εάν έχει δομηθεί ικανοποιητικά η εξουσία σε αυτό το επίπεδο, οι εναλλακτικές οργανώσεις θα εμφανιστούν ευλογοφανώς και μπορεί να εκχωρήσουν τις απαιτήσεις τους στους θεσμούς και σε ανώτερες λειτουργίες της διαχείρισης. Έτσι αυτός ο τομέας μπορεί να είναι ένα σκαλοπάτι προς τις εκλογές. Όταν αυτό είναι βασισμένο σε μια λαϊκή κοινωνική δύναμη που συνδέει οργανωτικά τους τομείς των σχέσεων και των κατοίκων, μπορούν να ξεκινήσουν βαθιές μεταμορφώσεις σε θεσμικό επίπεδο.

4. Η ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αυτό είναι το πεδίο δράσης της πολιτικής του κεφαλαίου και της αντιπροσώπευσης, των ΜΜΕ και των κομμάτων. Βρίσκεται σε διάλογο με το οργανωμένο κοινωνικό (συνδικάτα κτλ.), καθώς και τα δίκτυα (think tanks, συμμαχίες). Εάν αυτές οι μορφές της πολιτικής αναπτυχθούν από εναλλακτικές οργανώσεις και ιδρύματα, όπως δημιουργήθηκαν μέσω των κοινωνικών κινήματων, μπορούν να λειτουργήσουν μέσα από την κατανόηση της ανάγκης για αντι-ηγεμονία, ως η εκλογική πτέρυγα της κοινωνικής εξουσίας.

Ωστόσο, μπορούν να ενεργοποιήσουν το εκλογικό σώμα, καθώς και το ζήτημα της διατήρησης της αυτονομίας των άλλων επιπέδων είναι ζωτικής σημασίας, όπως και η ικανότητα να γίνονται αντιληπτές οι μετακινήσεις στα άλλα τρία επίπεδα.

Αυτή είναι η πρόκληση που αντιμετωπίζουν σήμερα οι δημοτικές κινήσεις στην Ισπανία, μία πιο εύκολα προσβάσιμη οδός μέσω της πόλης και των εγγενών δεσμών της με τις κοινωνίες των κατοίκων, καθώς και των τοπικών οργανώσεων των δικτύων, των νέων κομμάτων, όπως του ΣΥΡΙΖΑ και του Podemos, ή οτιδήποτε θα μπορούσε να ακολουθήσει τα βήματά τους. Είναι ένα επίπεδο που συχνά περιφρονείται για να καταστεί εγγενώς γεμάτο από τη ριζοσπαστική αριστερά.

Ενώ είναι αλήθεια ότι όσοι επωφελούνται από την εξουσία και την πολυπλοκότητα των διασυνδέσεων και των συνομιλητών που η αντιπροσωπευτική πολιτική πρέπει να αντιμετωπίσει, υπάρχει η τάση να αναστέλλουν την αλλαγή, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η καινοτομία στον τομέα αυτό είναι αδύνατη. Η αλληλεπίδραση μεταξύ της δημοτικής, περιφερειακής, εθνικής και διεθνούς πολιτικής είναι κάτι που είμαστε υποχρεωμένοι να μάθουμε για τους επόμενους μήνες και χρόνια, ως κοινωνική δύναμη σε διαφορετικά πλαίσια που δημιουργεί προς αυτό το επίπεδο.

ΟΙΚΟΔΟΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΛΗΣ

Ενώ η πολιτική στους τομείς αυτούς μπορεί να είναι κοινοτική και αποκλειστική, πατριαρχική, πελατειακή, και ούτω καθεξής, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι οι τρόποι που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την οικοδόμηση και τη διατήρηση εξουσίας καθώς και τη συλλογική ικανότητα αντίστασης.

Οι τέσσερις τομείς στέκονται σε διαφορετικές σχέσεις έντασης, όπως και στους διαφορετικούς τρόπους για τη δημιουργία σχέσεων, και συνδέονται με διαφορετικές πηγές και τακτικές.

Οι αγώνες γύρω από την κοινωνική αναπαραγωγή μπορούν να πραγματοποιηθούν σε όλα τα επίπεδα του διαγράμματος: στα επίπεδα της αυτο-παραγωγής, της αυτάρκειας και της αυτόματης μείωσης. Στο επίπεδο της δημιουργίας οργανώσεων για την προάσπιση των συμφερόντων και τη διαχείριση των πόρων. Στο επίπεδο της κατασκευής των δικτύων ή συμμαχιών και την ανάπτυξη μορφών συνεργασίας και επικοινωνίας. Καθώς και στο επίπεδο της αμφισβήτησης για την αντιπροσωπευτική εξουσία εντός των θεσμικών οργάνων που μπορούν να διανέμουν τον κοινωνικό πλούτο είτε από κάτω προς τα πάνω ή από τη κορυφή προς τα κάτω, όπου γνωρίζουν την κοινωνικά νομιμοποιημένη χρήση βίας.

Όσο πιο κοντά βρίσκονται οι αγώνες στις "ρίζες", τόσο περισσότερο πρέπει να ασχοληθούν με τις εκστρατείες κατά της καταστολής και της αυτοάμυνας. Όσο πλησιάζουν στις σφαίρες της αντιπροσώπευσης, τόσο περισσότερο πρέπει να ασχοληθούν με μεσολαβητικές επιθέσεις και παιχνίδια παραπλάνησης της από πάνω προς τα κάτω εξουσίας, και να περιηγηθούν στις αντιφάσεις μεταξύ του κράτους ως εργασιακό χώρο και του παρόχου των χρήσιμων δημόσιων αγαθών, και του κράτους ως μονοπώλιο της βίας και του διαχειριστή της καπιταλιστικής συσσώρευσης.

Πρέπει να κατανοήσουμε αυτές τις οργανωτικές-συνθετικές τάσεις σαν πεδία μάχης με δικά τους στρατηγικά πλεονεκτήματα. Το κοινωνικό είναι ένα πεδίο δυνάμεων, όπου υπάρχουν αυτές οι τάσεις άπωσης και έλξης, και όσο περισσότερες στρατηγικές κινήσεις χτιστούν σε πολλαπλά επίπεδα, τόσο πιο πιθανό είναι αυτή ό,τι η αλλαγή μεγάλης κλίμακας να διατηρηθεί.

Φυσικά, η διαμόρφωση και η καταλληλότητα του κάθε τομέα για την παραγωγή της

αλλαγών ποικίλλει σε κάθε τοπικό και ιστορικό πλαίσιο, και μερικές φορές, για παράδειγμα, σε περιπτώσεις επείγουσας αυτοάμυνας η μονόπλευρη οργάνωση μπορεί να χρειαστεί. Αλλά καθώς η κοινωνική δύναμη είναι οργανωμένη σε όλους αυτούς τους τομείς, η εγκατάλειψη (ή κυριαρχία) ενός πεδίου τείνει να περιορίσει την ικανότητα της κοινωνικής εξουσίας να αντισταθεί.

Πολύ περισσότερο, ενιαίοι φορείς ή στρατηγικές μπορεί να είναι χρήσιμοι και ισχυροί σε δεδομένες στιγμές, αλλά δεν μπορούν να κατέχουν από κοινού τις εντάσεις σε διαφορετικά επίπεδα για μεγάλο χρονικό διάστημα: η κοινωνία αλλάζει, οπότε απαιτείται η σύνθεση διαφορετικών στρατηγικών. Αν και δεν υπάρχει μετα-οργάνωση μπορεί να κρατήσει αυτούς τους τομείς και τις πρωτοβουλίες και τη δυναμική τους μαζί στην ομοίωση ή στην αρμονία με μακροπρόθεσμο στόχο (το "επαναστατικό" ιδανικό) και πρέπει να μάθουμε πώς αυτή η ισορροπία των δυνάμεων μπορεί να διατηρηθεί μέσα από το κοινωνικό.

Φαίνεται ότι η τρέχουσα κρίση ανοίγει ένα σενάριο όπου η κοινωνική εξουσία μπορεί να κατασκευαστεί με τρόπο που να περιλαμβάνει και να διατυπώνει τις ανθρώπινες σχέσεις, την οργάνωση κατοικίας, τις οργανωτικές δομές και τη θεσμική-αντιπροσωπευτική εξουσία.

Στρατηγική υπάρχει πάντα. Το ερώτημα "τι πρέπει να γίνει τώρα" τίθεται συχνά με μια αφηρημένη έννοια, γεγονός που υποδηλώνει ότι όλοι πρέπει να συσπειρωθούν γύρω από μια στρατηγική, και ξεκινούν από το ίδιο σημείο της δράσης. Ωστόσο, σχετικά με τη στρατηγική για να είναι συγκεκριμένη, η ομάδα των ανθρώπων που κάνει τη διαχείριση πρέπει να ξεκινήσει από συγκεκριμένες θέσεις σε δίκτυα, χώρους, οργανώσεις και ιδρύματα, και να ρωτήσουν τι συνδέσεις υπάρχουν, τι μπορεί να γίνει, καθώς και τους πόρους και τις ικανότητες που έχουμε και τι μπορεί να οικοδομηθεί.

ΤΟΠΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ ΣΥΓΚΥΡΙΕΣ

Οι περισσότερες πολιτικές ομάδες, οι χώροι, τα κινήματα και οι οργανώσεις επικεντρώνονται στο χτίσιμο μιας εξουσίας, ενώ θα μπορούσαν να αντλήσουν δύναμη από την τακτική των άλλων. Στρατηγικά οι οριζοντές τους μπορεί να συμπίπτουν, αλλά οι τρόποι σύνθεσης των σχέσεων, της οικοδόμησης της συνέπειας, της επικοινωνίας και του συντονισμού στο εσωτερικό αυτών των πεδίων διαφέρουν σημαντικά.

Κάτω από ποιες συνθήκες και πώς να είναι δυνατό να καθοριστούν οι εγκάρσιες συνδέσεις σε όλο το κοινωνικό; Φυσικά, πρέπει να βρεθεί οποιαδήποτε απάντηση, καθώς δεν υπάρχει γενική φόρμουλα. Μπορούμε όμως να πούμε ότι στο σενάριο της κρίσης, ρωγμές εμφανίζονται σε όλη την κυρίαρχη λογική όλων των τομέων, ανοίγοντας χώρο για νέους αγώνες και νέες συμμαχίες. Η υψηλή ικανότητα διαλόγου είναι απαραίτητη προκειμένου να οικοδομηθεί η κοινωνική εξουσία μέσω της ισχυρής ετερογένειας.

Υπό ορισμένες συνθήκες -αν και υπάρχει η απουσία ισχυρών θέσεων μεταξύ των διαφόρων πρωτοβουλιών στους τομείς- μπορεί επίσης να αναπτυχθεί σε διαφορετικά πεδία, με βάση ένα συγκεκριμένο επίπεδο της ηγεμονίας. Σε αυτά τα σενάρια του ενιαίου αγώνα, όπου λίγοι οργανισμοί έχουν αξιώσεις ηγεμονίας, λογικές σεχταρισμού και αρχηγικές τάσεις τείνουν να είναι ισχυροί.

Η ανάπτυξη των πολύπλευρων πρωτοβουλιών, ωστόσο, δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενη με το σενάριο της εγκάρσιας δύναμης, ούτε κατ'ανάγκη να παρεμποδίζει ετερογενή κοινωνική δύναμη. Η πρόκληση για τέτοιες πρωτοβουλίες είναι να βρεθούν τρόποι συνύπαρξης με

άλλες μορφές πάλης χωρίς να απορροφώνται ή να εξαφανίζονται, για να διατηρήσουν τα υψηλά επίπεδα των εσωτερικής και εξωτερικής ετερογένειας και του διαλόγου.

Μερικά παραδείγματα των συγκεκριμένων πρωτοβουλιών χαρτογραφούνται πάνω σε αυτό το διάγραμμα και μπορεί να μοιάζουν ως εξής (φυσικά, οι τοποθετήσεις τους αλλάζουν και αποτελούν αντικείμενο συζήτησης, αυτός είναι ο σκοπός αυτής της χαρτογράφησης):

Εδώ, η οικοδόμηση εξουσίας για εμάς σημαίνει την ανάγνωση του χώρου και του ιστορικού πλαισίου με τρόπο που να μας επιτρέπει να κατανοήσουμε την αλληλεπίδραση των δυνάμεων και για τη σύνθεση των στρατηγικών που μπορούν να ενισχύσουν τη συνολική κοινωνική δύναμη και αντοχή. Αυτό σημαίνει ότι η αποτίμηση του δυναμικού της κοινωνικής αναπαραγωγής μετατρέπει τις σχέσεις σε διαφορετικά επίπεδα, και κινείται προς την κατεύθυνση μιας εγκαρσιότητας των αγώνων, ξεπερνώντας τον απομονωτισμό, καθώς και το σεχταρισμό.

Αυτό δείχνει την υιοθέτηση μιας κάπως πιο ρεαλιστική προσέγγισης, με βάση τη διαλεκτική και τακτική προσέγγιση που πηγαίνει μαζί με την ηθικολογία, το καθαρό λόγο και τα ταυτοτικά ζητήματα. Ταυτόχρονα όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει να απαλλαγούμε από τον ανταγωνισμό μεταξύ των φορέων σε διάφορους τομείς ή μέσα σε ένα πεδίο. Το ερώτημα είναι μάλλον πώς θα πραγματοποιηθούν οι διαφωνίες και οι αντιθέσεις στο παραγωγικό, τηρώντας μια σχετική αυτονομία των αγώνων σε διάφορα επίπεδα.

Πηγή: <https://roarmag.org/magazine/building-power-crisis-social-reproduction/>